

Den sikkerhed mod justitsmord, som var formålet med den særlige klageret, kan først siges at være nogenlunde opnået, når den altovervejende del af de genoptagne sager efter grundig, uafhængig og fordomsfri genbehandling resulterer i stadfæstelse.

Klagerettens sammensætning

Forslagsstillerne anser de lovfæstede betingelser for genoptagelse for det, der først og fremmest begrænser genoptagelsesmulighederne, og har derfor ikke stillet forslag om ændringer på andre områder, f. eks. vedrørende rettens sammensætning. Her tænkes også på, hvordan reaktionen kunne forventes at blive hos de genbehandlede domstole, hvis genoptagelse var besluttet af en instans, som f. eks. var domineret af lægdommere.

Foreløbig vil vi derfor foretrække at afvente virkningerne af lempede genoptagelsesbetingelser. Ud over selve formuleringerne af disse betingelser vil selve beslutningen herom og debatten i forbindelse hermed være en klar tilkendegivelse fra lovgivningsmagten om, at man ønsker en mere liberal linie i klagerettens afgørelser.

Det skal dog bemærkes, at der synes at være en klar forskel mellem dommermedlemmerne og de andre medlemmer af klageretten i henseende til genoptagelsesbeslutning. På grundlag af den opgørelse over dissenser i klagerettens første 30 års periode, som er foretaget af von Eyben²⁾, kan det konstateres, at

- de tre dommermedlemmer har afgivet 13 dissenser, hvoraf 2 *for* og 11 *imod* genoptagelse (dvs. 85 pct. *imod*)
- de to andre medlemmer har afgivet 27 dissenser, hvoraf 20 *for* og 7 *imod* genoptagelse (dvs. 74 pct. *for*).

Klagerettens arbejdsvilkår

En mere liberal genoptagelsespraksis skulle principielt ikke øge rettens arbejdsbyrde, da man burde kunne gå ud fra, at de hidtidige afslag baserer sig på fuldt så grundige undersøgelser som bevillingerne. Ja, man burde i virkeligheden kunne forvente, at et afslag er mere arbejdskrævende end en bevilling, eftersom afslaget udgør en definitiv afgørelse, mens bevillingen blot åbner for en ny bedømmelse af sagen.

Men der kan være andre gode grunde til at se nærmere på klagerettens arbejdsvilkår. Det forekommer ikke umiddelbart indlysende, at klagerettens fem medlemmer skal kunne bedømme gen-

nemsnitlig ca. 50 genoptagelsesbegæring pr. år, *samtidig* med at de skal passe deres egentlige arbejde som henholdsvis højesteretsdommer, landsdommer, underrettsdommer, praktiserende advokat og universitetsjurist. En del af sagerne er vel banale, men om det så »kun« drejer sig om 20 vanskeligere afgørelser, forekommer det ikke at være rimelige arbejdsvilkår, afgørelsernes meget store retssikkerhedsmæssige betydning taget i betragtning.

Det kan i hvert fald ikke undre, at disse arbejdsvilkår kun i meget ringe omfang tillader den mundtlige forhandling eller afhøring, som Hurwitz anbefalede. Ifølge von Eybens opgørelse over de første 30 års virke fandt mundtlig forhandling eller afhøring ved klageretten kun sted i 15 tilfælde (der behandlede i perioden mere end 2000 genoptagelsesbegæring²⁾).

Det var værd at overveje, om ikke klagerettens medlemmer burde frigøres fra deres ordinære funktioner, så længe de er medlemmer af klageretten, evt. med en samtidig afkortning af funktionsperioden fra de nuværende 10 år til 6 eller 4 år. Dette ville også – omend i beskedent omfang – mindske den direkte forbindelse mellem klageretten og de domstole, hvis afgørelser den skal tage stilling til.

Forslagsstillerne finder ikke disse spørgsmål afklaret og stiller derfor ikke forslag på disse områder. Men vi ser meget gerne, at nærværende forslag giver anledning til, at også disse problemer samt problemerne omkring de økonomiske betingelser for at rejse en sag ved klageretten bliver belyst og diskuteret under retsudvalgets behandling af forslaget.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til nr. 1

Den foreslåede formulering er hentet fra von Eyben²⁾, side 239. Som det fremgår af ovenstående bemærkninger, forventer vi imidlertid, at den vil medføre en liberalisering m.h.t. genoptagelsesbevilling, hvor von Eyben synes at mene, at den blot vil legalisere en allerede eksisterende praksis. Den må efter ordlyden betyde, at genoptagelse bør bevilges, når der foreligger *mulighed for*, at de nye momenter kan ændre udfaldet i sagen. Dette er ikke blot en legalisering af hidtidig praksis.

Til nr. 2

Det forekommer helt uantageligt, at mindstebetingelsen for genoptagelse skal være, at der rettelig